

ADVIES POSITIONERING KMT

Van : E. ter Mors
Telefoonnr. : 06-10127379
Onderwerp : Advies positionering Kenniscentrum Mensenhandel Twente (KMT)
Datum : 13 augustus 2020

Inleiding

Het Rijk vraagt gemeenten en regio's om een gerichte aanpak te ontwikkelen op mensenhandel. Mensenhandel komt namelijk overal voor in diverse vormen. Ook in Twente zien wij verschillende schrijnende signalen van mensenhandel, waarin vaak kwetsbare personen worden uitgebuit. Het gaat dan om minderjarigen die in handen vallen van loverboys, vrouwen die zichzelf gedwongen moeten prostitueren, arbeidsmigranten die worden uitgebuit en tegen hoge prijzen en slechte omstandigheden hun onderdak verkrijgen en personen die als stroman of werker worden ingezet bij criminele activiteiten. Het is van groot belang om ook in onze regio het inzicht in de aard en omvang op dit fenomeen te vergroten, zodat wij dit gedegen kunnen aanpakken.

Mensenhandel is een groot maatschappelijk probleem. Schatting van de Nationaal Rapporteur geeft aan dat het om duizenden slachtoffers per jaar gaat in Nederland. Dat zou betekenen voor Twente dat het per jaar om ruim 230 slachtoffers van Mensenhandel gaat. De huidige beschikbare cijfers voor Twente geven (nog) geen goed beeld van de aard en omvang van de problematiek. Laat je hier echter niet door misleiden. Mensenhandel komt overal voor, in dorpen en steden en in allerlei vormen. Landelijk ligt er de opgave voor alle gemeenten om vóór 2022 een gerichte aanpak te hebben tegen mensenhandel. Door het inrichten van een Kenniscentrum Mensenhandel Twente met de 14 Twentse gemeenten voldoen we aan deze landelijke opgave.

Aanpak en draagvlak in Twente

Sinds 2008 subsidieert de gemeente Enschede vanuit haar rol als centrumgemeente een regio zorgcoördinator slachtoffers mensenhandel in dienst van Comensha, (Landelijk coördinatiecentrum tegen mensenhandel) vanuit de decentralisatie uitkering Vrouwenopvang. De zorgcoördinatie pakt alle vormen van slachtofferschap van mensenhandel op.

Onveilige situaties in de gemeente Enschede leidde in 2016 in samenwerking met Comensha en andere ketenpartners tot het oprichten van het meldpunt Loverboyproblematiek Twente. Omdat het op dat moment om lokale problematiek ging is het meldpunt tijdelijk ondergebracht bij de SMD, een lokale, Enschedese stichting voor maatschappelijke dienstverlening.

Loverboyproblematiek is ook mensenhandel. Door de coördinatie van slachtoffers loverboyproblematiek en slachtoffers mensenhandel centraal te regelen en beide initiatieven samen te brengen is de doorontwikkeling naar een regionaal Kenniscentrum Mensenhandel voor heel Twente in gang gezet om hiermee een sluitende aanpak voor alle gemeenten te waarborgen. Vanuit het Kenniscentrum kan op regionale schaal nadrukkelijk de verbinding worden gezocht met regionale ketenpartners. Daarnaast kan het KMT de verbinding versterken met de bestaande samenwerkingsnetwerken.

De afgelopen jaren is er in de regio veel aandacht gevraagd voor Mensenhandel. Landelijk is de Twentse aanpak opgevallen. Twente is proactief als het gaat om de aanpak tegen mensenhandel. Twente heeft een stevige bestuurlijke structuur en ketensamenwerking op de terreinen van zorg, veiligheid en straf. De ambitie richting de

toekomst is om te gaan voor een uitbuitingsvrij Twente, door slachtofferschap te voorkomen en Twente zo onaantrekkelijk mogelijk te maken voor mensenhandelaren. Het Kenniscentrum Mensenhandel Twente geeft uitvoering aan deze integrale aanpak, heeft een centrale positie, een verbindende rol in de regio en levert een bijdrage in de gehele keten van preventie tot en met repressie. Omdat Mensenhandel zowel het domein zorg als het domein veiligheid raakt is positionering op het snijvlak van deze twee het meest passend.

Bijgaande factsheet toont in vogelvlucht de verplichtingen voor de gemeenten en de stevige basis die reeds voor Twente is neergezet

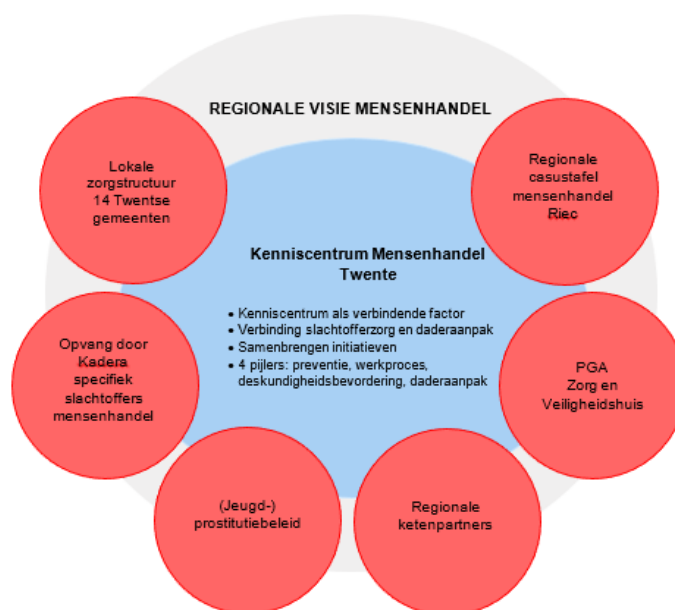
Regionale visie op mensenhandel in Twente

In de regionale werkgroep mensenhandel zijn de krachten vanuit verschillende disciplines in Twente gebundeld. De werkgroep bestaat uit:

- Comensha (Landelijk)
- Het RIEC (Regionaal)
- Het OM (Oost-NL)
- Politie AVIM (Oost-NL)
- Het Kenniscentrum Mensenhandel Twente
(Meldpunt Loverboyproblematiek in doorontwikkeling naar het KMT)
- Beleidsmedewerkers vanuit Veiligheid en Zorg van de Gemeente Almelo, Enschede, Hengelo, Oldenzaal

Het eerste doel van de werkgroep is om een regionale visie op mensenhandel en het daar uit volgend beleidskader neer te zetten. Door de gezamenlijkheid versterken we de verbinding, bundelen we initiatieven en creëren daarmee draagvlak, resulterend in een breed gedragen visie door alle betrokken organisaties. Tevens dient de werkgroep als klankbordgroep en denkt actief mee in de ontwikkeling en evaluatie van het KMT.

Schematische weergave:

Financieringsmogelijkheden voor het Kenniscentrum Mensenhandel in Twente

Met alle opgedane kennis en kunde is er nu de mogelijkheid deze gerichte aanpak op mensenhandel met een gedegen beleid en borging regionaal met alle 14 gemeenten neer te zetten vóór 2022. Hiermee voldoen we als Twente aan de landelijke opgave voor gemeenten, zowel vanuit het Interbestuurlijk programma als het landelijk actieprogramma 'Samen tegen Mensenhandel'.

Inhoudelijk draagvlak over de gehele linie op dit onderwerp is groot en we zien met elkaar het belang van de regionale samenwerking. Financieel bijdragen aan het Kenniscentrum door gemeenten blijkt een knelpunt voor gemeenten door lokale grote bezuinigingsopgaven en prioriteringen. Tot nu toe is dit Kenniscentrum, Meldpunt loverboyproblematiek Twente en Comensha, gefinancierd vanuit drie geldstromen: een bijdrage van de gemeente Enschede, een provinciale tijdelijke ontwikkelsubsidie en een bijdrage vanuit de decentralisatie uitkering Vrouwenopvang van Centrumgemeente. Recent heeft het Rijk extra middelen beschikbaar gesteld voor de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Deze extra middelen bieden Twente nu de mogelijkheid dit knelpunt structureel op te lossen. Het voorstel vanuit de centrumgemeente Enschede is om een deel van deze extra middelen structureel in te zetten voor het Regionale Kenniscentrum Mensenhandel Twente.

Alternatieven en definitieve borging

Tot nu toe is het Kenniscentrum, nu nog bekend als Meldpunt Loverboyproblematiek Twente, organisatorisch ondergebracht bij een Enschedese organisatie met de focus op hulp aan slachtoffers. Een integrale en voor de hele regio werkende aanpak vraagt een hernieuwde focus en een positionering die beter recht doet aan de gewenste doorontwikkeling. Dat betekent aansluiten bij een regionaal werkende organisatie op het snijvlak van zorg en veiligheid. Voor de definitieve borging van het kenniscentrum zijn er gesprekken gevoerd met zowel Veilig Thuis Twente (VTT) als het Zorg en Veiligheidshuis Twente (ZVHT).

Uit het gesprek met VTT kwam naar voren dat zij zich vanuit hun kerntaak specifiek richten op slachtoffers van huiselijk geweld en kindermishandeling (waaronder seksueel geweld/uitbuiting). De andere onderdelen van mensenhandel (criminele uitbuiting, arbeidsuitbuiting en orgaanverwijdering) vallen niet onder de wettelijke taken van VTT en zouden dan bij voorkeur ergens anders belegd moeten worden. De aanpak van mensenhandel vraagt echter om integraliteit en inzet vanuit de verschillende domeinen om de problematiek effectief aan te kunnen pakken, van preventie tot repressie.

Uit het gesprek met het Zorg- en Veiligheidshuis kwam naar voren dat de aanpak tegen mensenhandel heel goed past binnen de huidige speerpunten van het ZVHT. Vanuit hun kerntaak bewegen zij zich op de terreinen zorg, veiligheid, straf op regionaal niveau en hebben een stevige basis met ketenpartners. Dit maakt dat zij in de aanpak van mensenhandel zich kunnen richten op de problematiek in zijn totaliteit; van slachtoffer tot dader, van preventie tot repressie.

Hierdoor ontstond al vrij snel consensus over het Zorg- en Veiligheidshuis Twente (ZVHT) als de aangewezen partner voor de (door)ontwikkeling van de aanpak van mensenhandel en de positionering van een toekomstbestendig Kenniscentrum Mensenhandel voor de regio Twente.

De meerwaarde van borging bij het ZVHT:

- Het ZVHT opereert zowel landelijk als regionaal en kan daarom makkelijk inspelen op ontwikkelingen die landelijk en/of regionaal actueel zijn.
- Het is een stabiele regionale organisatie.
- Het ZVHT is ingericht op complexe en ondoorzichtige problematiek.
- Het ZVHT hanteert de bestaande bewezen effectieve methodiek, PGA (persoonsgerichte aanpak), en kan deze methodiek door ontwikkelen tot een gerichte daderaanpak mensenhandel.
- Het ZVHT heeft goede netwerkers binnen de regio en is sterk in ketensamenwerking.
- Het ZVHT heeft korte lijnen met politie, OM en RIEC, dit zijn de belangrijkste samenwerkingspartners op het gebied van mensenhandel.
- Contacten en samenwerking van het ZVHT met VTT en GGD lopen al, inclusief informatieknooppunt. Korte lijnen als het gaat om uitwisseling casuïstiek. Ze zijn gehuisvest in hetzelfde gebouw, het Twentehuis.
- Het ZVHT kent de bestuurlijke lijnen en neemt deel aan bestuurlijke overleggen op gebied van zorg, veiligheid en straf.
- Binnen het Twentehuis zijn alle partijen aanwezig die zich regionaal richten op de domeinen zorg en veiligheid. Hier zou het Kenniscentrum Mensenhandel perfect passen.

Advies:

Het Kenniscentrum Mensenhandel Twente regionaal met ingang van 2021 definitief te positioneren binnen het Zorg- en Veiligheidshuis Twente (ZVHT). Onder voorwaarden van:

- Sluitende financiering.
- Doorontwikkeling van het Kenniscentrum Mensenhandel Twente verder vormgeven door het ZVHT.
- De overgang soepel en rechtsgeldig te laten verlopen (personeel – communicatie – opening – etc.)

Staatssecretaris Harbers:

“Ik wil bereiken dat de mensenhandel boven water komt. Dat elke Nederlander het ziet, herkent en daar dan ook iets mee doet. Voor de meeste mensen is mensenhandel een ver-van-mijn-bedshow. Maar mensenhandel is dichterbij dan je denkt, terwijl het leed voor slachtoffers vaak onzichtbaar blijft. We hebben het dan niet alleen over seksuele uitbuiting en gedwongen prostitutie, maar ook over arbeidsuitbuiting of gedwongen criminaliteit. Het gaat om mensen die onder dwang dingen moeten doen, waarvoor ze in vrijheid nooit zouden kiezen. Dat kunnen en mogen we niet accepteren.”